

LIETUVOS VALSTYBINIŲ MIŠKŲ SANITARINĖ BŪKLĖ 2009 M.

Lietuvos valstybiniuose miškuose vabzdžių, ligų sukėlėjų, žvėrių, abiotinių ir kitų faktorių pažeidimai 2009 metais užregistruoti 46910 ha plote: 19531 ha židinių buvo likę iš 2008 metų, naujų atsirado 31917 ha, 4538 ha išnyko dėl gamtinių priežasčių. Židiniai likviduoti 27910 ha plote, vabzdžių kenkėjų ir ligų pažeistų valstybinių miškų lieka 19000 ha.

Profilaktinių ir naikinamųjų miško sanitarinės apsaugos priemonių prieš ligas, kenkėjus ir nepageidaujamą augaliją atlikta iš viso 69968 ha plote, iš jų 22366 ha biologinių, 3903 ha cheminių, 43699 ha fizinių-mechaninių, apsaugota 29529 m³ spygliuočių medienos.

2009 metais nudžiūvo, užmirko, išvertė vėjas ar ugnis sunaikino 399 ha medynų ir želdinių (150 ha spygliuočių, 228 ha kietųjų ir 21 ha minkštųjų lapuočių), iš jų vabzdžiai sunaikino 72 ha, ligos 229 ha (uosių džiūvimas – 222 ha), bebrai 14 ha, gaisras 20 ha, kiti abiotiniai veiksniai 64 ha (vėjas – 39 ha, užmirkimas – 22 ha).

Vabzdžių pakenkimai valstybiniuose miškuose 2009 metais užregistruoti iš viso 12003 ha plote: 516 ha buvo likę iš 2008 metų, naujų pažeidimų atsirado 12251 ha (4550 ha pušinio verpiko, 5719 ha eglės ir 795 ha – pušies liemenų kenkėjų, 512 ha pušinių straubliukų, 379 ha grambuolių), sunyko savaime 464 ha. Atlikus miško sanitarinės apsaugos priemones, vabzdžių kenkėjų pažeidimai likviduoti 7269 ha plote. Sekantiems metams liko 4734 ha, daugiausia lieka pušinio verpiko (4600 ha) židinių.

Infekcinės ligos pažeidė 13738 ha miško, džiūstantys uosiai (6350 ha), ažuolai (3322 ha) ir drebulinės pinties pūdomos drebulės (3129 ha) užima didžiausius plotus. Sanitariniais kirtimais ligų pažeisti medžiai pašalinti 7056 ha plote, pažeidimų lieka 6682 ha.

2008 metais žvėrys pažeidė 8626 ha miško: 7890 ha buvo likę iš 2008 metų, naujų pažeidimų atsirado 3315 ha, sunyko savaime 2579 ha. Žvėrių pažeidimai likviduoti 1614 ha plote, sekantiems metams liko 7012 ha.

Abiotinių ir kitų veiksnių pažeistų medynų ir želdinių buvo 12543 ha, didžiausią dalį sudarė vėjavartos ir vėjalaužos (85%), sniegalaužos (9%). Gaisro, sausros, užmirkimo, šalnos, antropogeninių pažeidimų užregistruota nedaug (6%). Abiotinių ir kitų naujų pažeidimų atsirado 11595 ha, sunyko savaime 585 ha plote, likviduoti 11971 ha plote, 2010 metams lieka 572 ha.

Kenkėjas	2009 m.	Prognozė 2010 m.	Pastabos
Spyglius graužiantys vabzdžiai	daug		nuo 2007 metų Dzūkijoje didėja paprastojo pušinio pjūklelio, pušinio verpiko ir pušinio sprindžio skaičius; 2010 metais prognozuojamas pušinio verpiko 30-100% spyglių nugraužimas 4600 ha plote
Ažuolų džiūvimas	daug		masinis ažuolų džiūvimas stabilizavosi nuo 2007 metų; stipriausių ažuolų sanitarinė būklė išlieka gera, silpniausiųjų džiūvimas sulėtėjo
Uosių džiūvimas	daug		naujai užregistruojama vis mažiau pažeistų uosynų, tačiau pažeisti medžiai neatsigauna ir yra kertami sanitariniais kirtimais

Sanitariniu požiūriu nepalankiausia padėtis 2010 metais numatoma Dzūkijos pušynuose susiformavusiuose spyglius graužiančių vabzdžių masinio dauginimosi židiniuose.

2009 M. PAŽEISTI ŽELDINIAI IR MEDYNAI (PLOTAS, HA)

kenkėjas	metų pradžioje	nauji	sunykę	VISO	likviduoti	likę
Spyglius graužiantys vabzdžiai						
verpikas vienuolis	6	0	6	0	0	0
pušinis verpikas	50	4550	0	4600	0	4600
pušinis pelėdgalvis	190	0	190	0	0	0
netikrasis eglinis skydamaris	0	174	0	174	169	5
viso:	246	4724	196	4774	169	4605
Lapus graužiantys vabzdžiai						
neporinis verpikas	18	0	18	0	0	0
ąžuolinis lapsukis	98	37	135	0	0	0
grambuoliai (suaugėliai)	0	309	309	0	0	0
kiti lapus graužiantys	0	9	0	9	9	0
viso:	116	355	462	9	9	0
Medžių liemenų kenkėjai vabzdžiai						
eglės liemenų kenkėjai	65	5719	2	5782	5737	45
pušies liemenų kenkėjai	5	795	1	799	795	4
eglinis dendroktonas	4	1	0	5	5	0
beržinis balangraužis	0	65	0	65	65	0
viso:	74	6580	3	6651	6602	49
Jaunuolynų kenkėjai vabzdžiai						
grambuoliai (lervos)	53	70	35	88	19	69
straubliukai	27	512	67	472	467	5
ūgliagraužiai	0	6	0	6	0	6
eglinis šakniagraužis	0	1	1	0	0	0
širšė	0	3	0	3	3	0
viso:	80	592	103	569	489	80
Medžių ligos						
uosių džiūvimas	3804	2612	66	6350	3412	2938
ąžuolų džiūvimas	2283	1222	183	3322	2388	934
beržų džiūvimas	16	39	0	55	55	0
drebulinė pintis	2739	403	13	3129	1008	2121
šakninė pintis	702	110	49	763	136	627
saklys	33	53	0	86	53	33
spygliakritis	14	287	298	3	3	0
kitos ligos	1	30	1	30	1	29
viso:	9592	4756	610	13738	7056	6682
Gyvūnų pažeidimai						
nulaupyta žievė	4233	410	518	4125	122	4003
nukandžioti ūgliai	1277	2064	2009	1332	370	962
išrausti medeliai	14	2	0	16	16	0
bebrai	2350	834	46	3138	1105	2033
peliniai graužikai	4	4	6	2	1	1
kormoranai	12	1	0	13	0	13
viso:	7890	3315	2579	8626	1614	7012
Abiotiniai ir kiti veiksniai						
vėjas	76	10614	0	10690	10446	244
sniegas	1082	67	4	1145	1145	0
gaisras	24	161	103	82	70	12
sausra	230	489	331	388	185	203
užmirkimas	103	100	39	164	108	56
šalna	17	160	108	69	15	54
antropogeniniai	1	4	0	5	2	3
viso:	1533	11595	585	12543	11971	572
Iš viso	19531	31917	4538	46910	27910	19000

2009 M. VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE ATLIKTOS SANITARINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS

priemonės pavadinimas	darbų apimtis	
Biologinės priemonės:		
Pagaminta ir iškabinta inkilų	10681 vnt.	9765 ha
Išvalyta ir suremontuota inkilų	7355 vnt.	5888 ha
Atrinkta ir paženklinta uoksinių medžių	5361 vnt.	3906 ha
Aptverta skruzdėlynų	2130 vnt.	2427 ha
Pasodinta nektaringų ir ornitochorinių augalų		228 ha
Įrengta remizų vabzdžialesiams paukščiams		16 ha
Įrengta stebyklų plėšriesiems paukščiams	8 vnt.	6 ha
Naudoti biologiniai preparatai		130 ha
	viso:	22366 ha
Fizinės-mechaninės priemonės:		
Išdėstyta jaukų (pušinis straubliukas)		42 ha
Iškasta duobelių, griovielių vabzdžiams gaudyti (<i>Hyllobius</i> sp.)		250 ha
Išdėstyta dispenserių (gaudyklių)	4539 vnt.	3641 ha
Aptepta medžių repelentais		12299 ha
Apsaugota nuo žvėrių (aptvarais ir individualiai)		403 ha
Išdėstyta vabzdžiagaudžių medžių	5247 m ³	3203 ha
Pašalinta vejavartų, sniegalaužų	137325 m ³	13875 ha
Pašalinta iš miško kenkėjais apniktų medžių	60678 m ³	8083ha
Aptepta pušies kelmų apsaugai nuo šakninės pinties		1624 ha
Pasodinta atsparių šakninei pinciai želdinių		217 ha
Išardyta bebraviečių		2 ha
Išvalyta užšlamštinto miško		43 ha
Suformuota priešvėjinių juostų		17 ha
	viso:	43699 ha
Cheminės naikinamosios priemonės:		
Insekticidai miškuose ir medelynuose	762,19 kg	973,23 ha
Herbicidai miškuose ir medelynuose	8340,01 kg	2522,66 ha
Fungicidai miškuose ir medelynuose	573,53 kg	377,36 ha
Rodenticidai miškuose ir medelynuose	3 kg	29,3 ha
	viso:	9678,73 kg 3902,55 ha
Medienos apsauga nuo liemenų kenkėjų:		
Nužievinta	128 m ³	
Apdorota insekticidais	23911 m ³	
Apsaugota kitais būdais	5490 m ³	
	viso:	29529 m ³